

ERDÉLYI MAGYARÁG

Feliról szerkesztő
Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden nap
Szerkeszt. órák: reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ondas (Nagyvárad), Pista Mihai Vitezzul 4. Telefon: 380

Ara 1 lej

II. évfolyam 353 sz.
Szerda
1933 December 20.

10

A francia és cseh külügyminiszter tárgyalásai során Magyarországról nem esett szó

Mit végzett Benes Párisban?

A kisantant kitart Franciaország mellett, Franciaország a kisantant mellett és mindketten a Népszövetség mellett. -- Ez a tanácskozás nem irányul egyik állam ellen sem. -- Csehszlovákia Ausztriával gazdasági tárgyalásokba kezdett

Angol sajtóvélemények a tanácskozásokról

Benes a kisantant nevében ismét megtalálta azt a hangot, amelyet a Quar d'Orsay mindig szívesen hallanak: a kisantant teljesen Franciaország irányítása mellett akarja leélni életét. Paul Boncour és Benes tárgyalásainak eredményeképpen mindjobban bizonyossá vált, hogy a Népszövetség eddigi nyílt tanácskozása helyett ismét előérbe lépett a titkos diplomácia. A népek milliói megdöbbenéssel figyelik a dolgok ilyenképpen elhajlását, mert még mindenkinek élénk emlékezetében van az 1914 előtti subaaltati diplomácia és az ezt követő borzalmas világháború.

Benes csatlakozik Paul Boncour francia külügyminiszter nyilatkozatához

Páris, december 18.

Benes csehszlovák külügyminiszter a kisantant rendkívüli követe, befejezte három napos hivatalos látogatását és a hátralevő 2 napot már csak mint magánember tölti Párisban.

Nagy és körültekintő szívélyességgel fogadták szombaton a franciák Benest. A köztársaság elnöke ebédet adott tiszteletére és a csehszlovák külügyminiszter végig diskurált, mint az a Párisba jövő kisantant diplomaták általában tenni szokták, nemcsak Paul Boncourt külügyminiszterrel, hanem egész sereg francia politikussal.

Teljes az összhang.

Három nap óta másról sem írtak a francia lapok, mint arról a nagy és tökéletes összhangról, a a francia és csehszlovák külügyminiszter tanácskozásaihoz kiviláglik. Óriás az összhang, teljes az egyetértés.

Amennyire a szétfeszülő és bizonytalan hivatalos információból megállapítható, a mostani megbeszélés csak a hagyományos francia és kisantant-barátság konszolidálása. Új elem nem igen van a mostan megállapodásokban, Franciaország kitart a kisantant mellett, a kisantant Franciaország mellett, mindketten a Népszövetség mellett.

Délután fél 4 óra után gyűléseztek a Quar d'Orsayban a sajtó képviselői, hogy meghallgassák a két külügyminiszter együttes nyilatkozatát, mert Benes óvatosan ügyel arra, hogy semmi olyat ne mondjon Paul Boncourról, ami esetleg megbánthatná a francia érdeklődést. Paul Boncour intotta a kisantant elnöke, hogy megvárja, megérkezett-e már, Benes azonban később egy kicsit, mert az Akadémié des Sciences Morales ülésén vett részt. Végül fél 4 óra után néhány perccel megérkezett. Zenei körben, ragyogó mosollyal és Paul Boncour, valamint a csehszlovák párisi követe társaságában kijött az újságírók közé.

A tárgyalások eredménye

Itt részletesen fejtegette a két külügyminiszter a tárgyalások eredményét. Ezek az eredmények szerintük a következők:

1. Változatlan hűség a Népszövetség mellett. Metódusokban lehet változás, de nem a lényegben. A Népszövetség elé vitt kérdésekben nagyobb szerep juthat a diplomáciai előkészítésnek. Ez magyarul annyit jelent, hogy a Népszövetség nyílt diplomáciai fórumát egyre inkább elfoglalja a titkos diplomácia. Mindkét külügyminiszter nyomatékosan hangsúlyozta, hogy kitart a Népszövetség mellett és amellett az elv mellett, hogy a Népszövetség

minden egyes tagja, kicsi és nagy egyenlő

2. Mindkét miniszter aláhúzottnak és ékes szavakkal hangsúlyozta a teljes és tökéletes baráti egyetértést. Franciaország ismét teljes szíval a kisantant mellé áll és ha ennek nincs is — mint azt mindketten hangsúlyozták — senki ellen sem irányuló tendenciája, a szolidaritás ismét teljes a közös európai akcióban.

3. A kisantant Franciaország teljes jóváhagyásával folytatja azt a megkezdett gazdasági kolaborációt, ami a kisantant államok és más Balkán-államok teljes gazdasági egységét akarja előkészíteni

4. Ausztriával Csehszlovákia fokozott tempóban fogja folytatni a megkezdett gazdasági tárgyalásokat, mert mindkét miniszter véleménye szerint Ausztriát el kell távolítani minden más orientációtól. A most folyamatban levő tárgyalások — mondotta Paul Boncour — nagyon kielégítő stádiumban vannak és remélhető, hogy eredményre is vezet majd.

A két államférfi nyilatkozatában Magyarországról egyetlen egy szó említést sem tett.

London más véleményen van

London, december 18.

A londoni lapok hűvösen és gyér kíváncsisággal foglalkoznak Benes párisi utjával. A lapok egyöntetűen megállapítják, hogy nem sikerült Boncournak a már folyamatban levő francia-német tárgyalásokat megszakítani és így remélhető, hogy a tárgyalások sikerrel vezetődnek, úgy a lezáró konferencia, valamint a Népszövetség megmenekül.

Amivel nem dicsekszik Benes Párisban

Megjelent és ismét elkobozták a Prágai Magyar Hírlapot

Prága, december 18.

Bemutatva, hogy a cseh kormány híradásokkal ezeket beírtotta a Prágai Magyar Hírlap megjelenését. A betiltás most december 16-án járt le és a csehszlovákiai magyarság már alig várta, hogy a kitűnően szerkesztett magyar újság ismét megjelenjen. Vasárnap, december 12-én ki is futott a lap az utcára, azonban nagy meglepetésre az ügyesség ezt

a csehszlovákiai cenzorok. Az cenzorok az cenzorok, hogy Benes párisi útjával, hogy a lap továbbra is hajlíthatatlan magyarsággal foglalkozzon és a csehszlovákiai magyarság érdekében. Az cenzorok a cseh törvények szerint a lap végleges megszüntetését jelent, majd amennyiben másodszor is elkoboznak egy lapot, akkor az többé nem jelenhet meg.

Egy levél

Szomorú A. B. C.

Minden gyűlölet híján írom ezeket a sorokat. Nem haragszom én senkire. Csak itt bent, a szívemben valami nagyon fáj. Ha nem mégyenleném, — hát talán sírni is tudnék. Most egy héttel a szeretet ünnepe előtt. Minden pedig azért, mert a kezembekertűt egy magyar iskoláskönyv.

Iskolás fia van a barátomnak. A harkó már harmadik hónapja tanulja a betűvetést és bizony sok öröme van benne az apjának, mert a gyerek nagyszerűen olvas már, számol is érte.

Az este a barátomnál voltam. Ott lát az család a nappaliban: anya, apa, nagyméni no meg a kis 7 éves gyermek.

A kandallóból kimesolygott a meleg és ez a meleg mosoly végigfűtött a szobában. Rajtuk is végigfűtött s mi igen jól éreztük magunkat. Különösen azért is, mert a hideg ugyancsak cifra jégvirágokat rajzolt az ablaktáblára.

— Ja a meleg szoba — mondom — ahogy belépek, — mert bizony odakinn ugyancsak esik a hó.

Még üdvözölni sem értem rá a familiát, amikor az én barátom kicsi fia hangosan mondja felém:

„Mi, hogy libeg a sok pihe hi-ha-hó

Ki mondja meg,

Vajjon mi az?

Biz a hó!

Aztán tovább pattogja:

Kisangyalok párná-csúcsa kissekadt,

A lyukon a

Pihe árja

Kissekadt.

Látszott a gyereken, hogy nemrégiben tanultatta ezt a versikét, mert ugyancsak tudta. A család boldogan nézte az édes kis kölyköt, aki így fejezte be:

„Földnek, fának jó bundája ez a hó.

Itt van a tél

És a kályha meleg tüze

Oh be jó“.

— Bizony igazad van kisfiam — feleltem. Jó is ez a meleg kályha.

Azzal megismogatom az én verszemű kis barátom arcát

— Hol tanultad? — kérdeztem

— Az iskolában — felelte.

— Könyvből? — adom tovább a kérdést.

— Abból — válaszol — Honom is mind járt

Hogy aztán a családdal összeüdvözlödködtünk, a gyerek megjelent a másik szobából boldogan hozta magával az iskoláskönyvet.

Iskoláskönyv. Elemi iskoláskönyv!!

Ahogy a kezembe vettem a könyvet, nagy meleg öntötte el a lelkemet. Eszembe jutott — csak egy rövid pillanatra bár — az a régi boldog gyermekkor, amikor odafigyeltünk a tanító ur táblájára a tanító ur kezére, amikor szépen és egymásután felírta az i betűt, aztán az u-t, s így sorjában lassan az összes betűket.

Nézem a könyvet. Lapozgatom. Az i betű most is olyan, mint régen, az u is, meg a többi betűk is, éppen olyanok, mint régen, amikor és tanultam. De ahogy tovább lapozgatom, valahogy érzem, hogy mégse olyan ez a könyv, mint akkor régen, amikor én tanultam a betűvetést.

Keresem ebben a könyvben az olvasmányok között azokat, amikre engem tanítottak a Mátyás király olvasmányokat, a Szent László király olvasmányait, a Szilágyi Erzsébetről szóló olvasmányt, a Szilágyi Erzsébetről szóló stb. stb.

Nem találtam! Magyar könyv volt ugyan de magyar lélek nélkül íródott

Bizony — mi tagadás benne — homályos lett a szemem és csak annyit tudtam mondani a gyerekeknek:

Szerdálj adhatók be a laptejek

A karácsony előtti tombolajátékokhoz még mindig nagy számban érkeznek be laptejek. Vidéki bizományosaink közül többen kéri, hogy várjunk a döntéssel, mert a havazások miatt nem tudták még összeszedni a laptejeket.

Kiadóhivatalunk közli, hogy a laptejek szerdálj adhatók be. Hisszük, hogy a hátralevő két napon beérkeznek mindenhol a laptejek és a tombolából egy hely sem fog kimaradni.

Lehengerelte a Nac a bresti csapatot

8:1-re (0:1) győzött a zöld-fehér csapat

Brest, december 18.

A NAC ma már európai hírű csapava szenzációs eredményt ért el vasárnap Brestben, az ottani Fc. csapataival. A nagyváradi zöld-fehérek 8:1 arányban győztek.

Az első féldő még a franciák fölényét mutatta, amennyiben 1:0-ra vezettek, azonban a második féldőben a zöld-fehérek csapata felőrölte a franciák tudását és egyenlőség után estek a gólok. Egy öngólon kívül Rónay

(4), Bodola (2) és Kocsis rugták a NAC góljait. A közönség lelkesen ünnepekte a nagyváradi fiukat, akik még a hét folyamán egy esetleg két mérkőzést játszanak. A NAC bresti óriási gólaránya győzelmé után egyremásra kapja a meghívásokat és nagyon valószínű, hogy hónapokig marad távol (ugyan a szövetség meg nem soka'ja majd a sok győzelmet és haza nem parancsolja őket).

Kibékülnek a horvátok a szerbekkel?

Zágráb, december 18.

A jugoszláv királyi pár szombaton délután négy órakor hosszabb tartózkodásra Zágrábba érkezett. Az udvari vonatot a Belgrád—zágrábi vonalon az összes nagyobb állomásokon parasztküldöttségek várják, hogy hódolatukat nyilvánítsák az uralkodónak. Politikai körökben feszült érdeklődéssel várják a király zágrábi tartózkodásának bepolitikai hatásait. Az egykori Radics-párt vezetői is

már napok óta együtt vannak Zágrábban és állandóan tanácskoznak, hogy eldöntsék, megmaradnak-e továbbra is a teljes elutasítás álláspontján a belgrádi rezsimmel szemben, avagy pedig revidiálják politikájukat és behatolnak az uralkodónak. Állítólag arról is szóban, hogy néhány parasztpárti vezér kiharátást akar kérni a királytól és ki akar térni Belgráddal.

A monopol emberei megint „levizsgáztak“

Engedély nélkül kutatni akartak Tasnádszántón a monopol ágensei a templomban

Zágráb, december 18.

A monopol alkalmazottak ügybuzgósága gyakran minden határt felülmúl. Ezt bizonyítja az alábbi eset is. December 12-én Tasnádszántón a római katolikus paphoz beállított 2 monopol alkalmazott s minden nagyobb bevezetés nélkül felkutatatta egész lakását. Miután a lakásban semmi „tiltott“ monopol cikket nem találtak, a papot felszólították, hogy vezesse be őket a templomba, mert azt is át akarják vizsgálni. A katolikus pap erre észhez térve, az átvizsgáláshoz szükséges bírói engedélyt kérte. A monopol alkalmazottai ezzel természetesen nem rendelkeztek és úgy akarták megoldani a dolgot, hogy a templomot másnapig lepecsételik. Ez ellen a templomsértés ellen a lelkész a legnagyobb határozottsággal tiltakozott és a jegyző kö-

benjárását kérte, akinek aztán sikerült megértetnie a monopol közegeivel, hogy engedély nélkül a templomot ki nem kutathatják még akkor sem, ha ott vagonszármazás van dohány- és dohányvágo gép.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengét!

az acélipar legelőkelőbb alkotása!
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselet: Friedman Armia, Oradea,
Promenad Eminescu 16.

Időjárás

A hideg némi gyengülése, kisebb havazás, esetleg ónos eső.

— Jól van kisfiam. Majd mesélni fogok én neked egyszer arról a könyvről, amelyiket én tanultam, amikor olyan kicsi voltam, mint amilyen te.

Nem volt kedvem többé ott a jó barátom házában. Hiába volt meleg — én fáztam. Végigfutott rajtam a hideg. Annak a féltékenység a hidege, hogy előttünk nő fel egy új magyar generáció, melyik megtanul ugyan írni és számolni is, olvasni, de fajtája nagyjából nem fog tudni szeretni.

Miért? Zokogott fel bennem a kérdés. Miért mindez? — Hát nem okosabb lenné, ha minden ember a maga nemzeti hőseivel megismertetné a gyerekeit? Vajjon nem emberibb lenne az a miniszteri rendelet, amely ilyen könyvet parancsolna meg?

Hiába minden. Az emberi gyűlölet, a zűrzavar, a dühöngő világát éljük s — úgy látszik — megkezdik ezt már ott lenni, a kis gyermek olvasókönyvében.

Mi az oka a decemberi nagy hidegnek?

Otven év óta nem volt ilyen állandó és korai hideg időjárás

Nagyvárad, december 18.

Már tizedik napja, hogy hotakaró fed az országot, hogy a meg szabad rög kövé fagy, hogy rohamosan nőnek a jeglábiák. A csikorgó hideg átmenetileg is alig engedett az erejéből. A korán beköszöntött tél meglepett mindenkit, ami nem csoda, mert aránylag ritkán fordul elő.

Visszalapozva az időjárási megfigyelések évkönyveiben, 50—60 év alatt alig találjuk mását e hó eleji kemény hidegnek 1879. kegyetlen decembere óta, amely 1-én 5 fokos, 3-án 14 fokos, 8-án 17 fokos, 10-én 19 fokos fagyot hozott, tartosságában és hidegségben csak az 1925-iki télelő mérkőzik a mostanival. Az még szélsőséesebb volt, mint a mostani. Akkor azonban elfogyott a tél mérge, mert Szilveszter napján viszont 13 fok meleg volt. Majdnem annyira megnyihült az idő 1902-ben, amikor december 13—14-én volt a mainál alacsonyabb hőmérséklet. Mindezenre előfordult egyszer az az eset is, hogy még decemberben visszajött a hideg, amint 1892-ben történt, mikor 1-től 13-ig erősen fagyott, azután felengedett az idő, de karácsonyra ismét felvette komoly téli képét.

A tél korai beállának az aránylag ritka előfordulása azt mutatja, hogy határozott időjárás rendellenességről van szó, amelynek közvetlen oka csakis a légköri levegőtömegek különleges elhelyezkedésében keresendő, amit meg is tudunk állapítani. A légtömegek különleges elhelyezkedésének az okáig azonban már nem tudunk visszamenni. Ezért lehet a hideg érkezését csak annak közvetlen beállta előtt jelezni, de nem lehet november közepén a december eleji erős fagyokat előrelátni, mert utóbbi a mélyebben fekvő ok ismeretét feltételezné.

A közvetlen ok most az volt, hogy egy sorozat ciklonszerű képződmény ereszkedett le a Jeges-óceántól a Fekete-tenger felé. Azt is lehetne mondani, hogy az ázsiai Oroszországot borító hideg légtömegek európai szélén lég hullámok futottak le a jelzett irányban. Észak-Európában ez 2—3 naponként változó időjárást hozott, de nekünk csak a hideg jutott már, mely minden egyes ciklon mögött sarki levegő képeiben leáramlott dél felé. Az Atlanti-óceán ciklonjai, amelyekről az enyhülést remélhettük volna, mind igen gyengék voltak, egyébkénti utirányukat elhagyva a Földközi tengerre vonultak le. Ott varják már 10 napja, hogy a nehéz hideg levegő felettünk meggyengüljön.

Ezeknek a hatalmas légköri mozzanatok

nak az oka az általános légkörzés ingadozásában keresendő, ami különböző körülmények behatása folytán jöhet létre. Közrejátszanak itt kozmikus, tehát a földi légkörön túl eső tényezők is, elsősorban a Nap, amelynek kisugárzási változásai hosszabb idő múlva is visszatükrözhetnek a légkörben. Nemcsak a fény és hősugárzás, hanem egyéb sugárzások is tekintetbe jöhetnek. A Napon kívül más kozmikus befolyást, bolygók vagy csillagok egyenkénti vagy összetett hatását a mai légkörben nem ismeri el és tekintetben nem tesz kivételt a sokáig különlegesen befolyásosnak tartott Holddal sem. Belső légköri ok a meglevő vagy újabb ha-

tások folytán kialakuló bonyolult és nagyon különböző szakaszosságú hullámrendszer, amely keresztül-kasul vonul a légkörön és amelynek találkozásait és a velük járó nyomásingadozás erősödéseit és gyengüléseit jelenleg kibogozni nem vagyunk képesek.

Miután a hideg további tartós fennállásának az eddigi megfigyelések alapján a valószínűsége kicsi, de remélnünk kell, hogy december nem lesz végig ilyen szigorú, bár a kiterjedt és vastag korai hotakaró, amely maga felett levegőtűrítő hatást gyakorol, csak igen enyhe áramlatnak engedi meg maga felett a valamelyes érvényesülést.

Mos' dől el

Felmondják-e a Skoda szerződést

Bukarest, december 18.

Bukaresti jelentés szerint Angelescu tábornok, hadfelszerelési miniszter elnöksége alatt bizottság alakult a hadsereg felszerelésének tanulmányozására. Ez a bizottság fogja megállapítani azt, hogy milyen arányban

részesülhetnek a belföldi gyárak a hadsereg felszerelésének szállításában. Legközelebb aztán döntenek arról is, hogy a Skoda-szerződést teljes egészében felmondják-e vagy pedig módosítják.

U év ajándékképpen

Lengyelország fasiszta alkotmányt kapott

A parlament tagjainak csak egyharmadát választják meg, kétharmadát kinevezik

Varsó, december 17.

Lengyelország népét az alkotmány módosítása foglalkoztatja különösen most, hogy híre jár: az államelnök hozzájárulását adta Pilsudszky marsall alkotmány módosító tervezetéhez. Az új lengyel alkotmány lényegesebben módosított részei a következők: Az elnöki jog kört kiterjesztik, az elnököt ezután nem a

nemzeti tanács, hanem nyolcvan elektor választja. A sejm megválasztására fentartják ugyan az általános titkos választójogot, de azal a módosítással, hogy a képviselők egyharmadrészét az állam elnöke nevezi ki, míg a másik kétharmadrész a haza érdekében érdekeket szerzettek közül kerül ki.

A vasgárdisták Titulescu milliárdos utazását bírálgatják

Bukarest, december 18.

A bukaresti egyetemi hallgatók közgyűlést tartottak, hogy tiltakozzanak a Vasgárda feloszlásával kapcsolatban letartóztatott diákok fogvatartása ellen. A gyűlésen megjelent Cantacuzino Granicerul tábornok, a vasgárda ideiglenes parancsnoka is, aki állítólag a Németországba szökött Zelea Codreanut helyettesíti.

A tábornok kijelentette beszédében, hogy az antiszemitizmus nem néhány absztrakta bevetését jelenti, hanem mindazon elemeknek az eltávolítását, amelyek a zsidók érdekeit előmozdítják. Nagy csapás lenne például a zsidókra és a szabadkőművesekre ha eltávolítanák Titulescut, aki milliárdokat költ el külföldön holmi értéktelen megnevezési szerződések megkötése kedvéért.

Duca — mondotta a tábornok — csak

azért jutott kormányra, hogy elnyomja a jobboldali mozgalmakat. Előbb ezt magam se hittem, de most látnom kell. A kormány azt mondja, hogy feloszlatta a vasgárdát. Ez a valóságban nem így van. Mi nem vagyunk hitleristák, sem Mussolini emberei nem vagyunk. Mi csak románok vagyunk és románok akarunk maradni a románok országában.

A gyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, amely szerint az általános diáksztrájkot mindaddig fentartják, amíg a Jilavában és másutt fogvatartott összes diákot szabadon nem engedik.

Tekintsék meg tombolánk főnyereményét, egy értékes „ODEON” világmárkás gramofont „Musica” hangszer, rádió és gramofon üzlet kirakatában Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

RADIOMŰSOR

KEDD

Bukarest. Tőzsde, vízállás, gramofon, 1 és 15: gramofon, 5: Jonescu-zenekar, 7.20: Gramofon, 8: Stefanescu Augustin Gabi enekel, 8.20: A rádiózenekar szimfónikus hangversenye.

Budapest. 6.45: torna, Utána: gramofon 10: Felolvasások, Közben: gramofonlemez 12.05: Czicza József és cigányzenekara, 3: A testnevelési tanfolyam közvetítése, 4: Virváy Margit háztartási előadása, 5: Dr. Furó Pál előadása, 5.30: Budapesti Hangverseny Zenekar, 6.30: Francia nyelvtanítás, 7: gramofon, 7.30: Dr. Lóczy Lajos előadása, 8: Herz Lili zongorázik, 8.40: Hírek, 9: A fiatal Erkel kortársai. Előadás, zenei szemelvényekkel. Közreműködik az Operaház tagjaiból alakult zenekar, Szünetben időjárásjelentés, 10.40: Rigó Jancsi és cigányzenekara.

Előjegyzésinaptárak

az 1934. évre különböző alakban cégnyomással is a legolcsóbbak Oradea, Piața Mihai Viteazul (Nagypiac-tér)

Pásztor Ede cégnél 4 sz. Kérien árajánlatot!

A KASTELY TITKA

51

Hirtelen elhallgatott, mert az ajtón kopogtattak és Barness titkár lépett a szobába.

— Bocsánat, hogy zavarok — mentegőzött — a beteg hogyléte felől szeretnék érdeklődni.

Allan ebben a pillanatban ébredt föl, nem volt még teljesen magánál, zavaros szemekkel nézett körül. Mikor megpillantotta a titkárt, egyszerre szörnyű dühroham tört ki rajta.

— Ő az, — rikácsolta. — Már régen tudtam, hogy az életemre tör! Most is azért jött, hogy meggyilkoljon.

Hughes kellett segítségül hívni, mert Allan kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy kiugorjon az ágyból.

Először vettem észre, hogy Barness elvesztette szokott nyugalma, az arca elsápadt és heves hangon válaszolt:

— Ugy látszik, Wreight urnak láza van. Bocsánatot kérek a zavarásért.

Mikor a titkár után becsapódott az ajtó Allan kimerülten esett vissza párnáira.

— Higgyétek el, hogy ő a gyilkos — lihegte — ha rám hallgattatok volna, akkor már régen lakat alatt lenne!

— Nyugodj meg egy kicsit — csitította Hughes — képtelenség, amit mondasz! Nem mondom, Barness modora nem könnyen emészthető, de a büncselekményekhez semmi köze sincs!

— Nem hallgatók rád — dadogta Allan osodva. Még egy ideig nyugtalanul forgolódott, aztán lassan-lassan újra elaludt.

Az ajtó halkán kinyílt és Archibald Wreight lépett be.

— Hogy van a fiu? — kérdezte halkán.

— Hála Istennek, nem következett be semmiféle komplikáció — válaszoltam. — Egy-két nap múlva már újra talpon lesz!

— Ha esetleg szükséges, hogy valaki éjszaka is mellette maradjon, akkor elküldhetek Fynért — mondta a lord. — Ha nem csalódom, a doktor urra is ráférne most már egy kis pihenés?

— Szó sem lehet róla, — válaszoltam határozottan — én mindenképpen virrasztani fogok!

— Velem együtt! — szölt közbe Patricia.

Archibald Wreight elmosolyodott.

— Ha esetleg unatkozni találtok, leköldhetem Martellét.

— Köszönöm, de nem kérek belőle — mondta Patricia elpirulva. — Azonban téged szívesen látunk, ha itt akarsz maradni.

— Hová gondolsz? — tréfálkozott a lord. — Elég vastag bőröm van, de az elefánt szerepére mégsem vállalkozom. — Nevetve Hughesbe karolt, aki szintén menni készülődött.

— Nemsokára újra benézek — mondta a detektív az ajtóban.

Mikor a távzók után becsukódott az ajtó, Allan ismét nyugtalanabb lett. Megtapintottam a pulzusát, de hőemelkedése nem volt.

— Ha rád hallgatók, akkor mindez nem történik — mondta Patricia. — Nem sebesülsz te sem meg és Allannak is megmarad az ujjja. Igazán lelkiismeretfurdalásaim vannak ezért.

— Nem történt súlyos baj — vigasztaltam. — A jövőben pedig nem láthatott senki. Allan néhány hét múlva akár teniszozhat is. Most azonban szeretném, ha egy kicsit lepihenne a diványon.

El voltam készülve különböző ellenvetésekre és tiltakozásokra, de csodálatosképpen Patricia azonnal engedelmeskedett és csakhamar mélyen aludt. Az izgalmak alaposan megviselhették szegényt, meglehetősen nyugtalanul aludt és mindig attól féltem, hogy fölébred.

(Folyt. köv.)

Egy gazdálkodó véletlenül agyonütötte patkolás közben a kovácsmestert

Dés, december 18

Végzetes szerencsétlenség történt tegnap Costeni községben, Lucian Pavel gazdálkodó Kovács János kovácshoz ment, hogy két lovát megpatkoltassa. Minthogy a kovácsnak segédje nem volt, arra kérte a gazdát, hogy

legyen a segítségére. Lucian kezébe vette a pörölyt és többször az üllőre ütött vele. Az egyik ütésnél a pöröly kiesett a gazda kezéből és olyan súlyosan vágta hasba Kovácsot, hogy ez néhány órai szenvedés után meghalt.

Tovább folynak a zsidóverések a debreceni egyetemen

Debrecen, december 18

A debreceni egyetemen hirdeteményen közölte a rektor, hogy a kollokválás rendjét fenn fogja tartani. Ennek ellenére a debreceni egyetemen kiujultak az eltanácsolások. A kollokválási akaró zsidó hallgatókat minden karon eltanácsolták és többeket súlyosan izsultáltak. Szűcs Sándor másodéves orvos tan hallgatott a rektor szobája előtt 50—60 bajtárs megtámadta és megdobálta. A fiatal embert a lépcsőn lerugdosták. Ugyancsak meg rugdosták Reich Dezsőt, Halász Györgyöt a

sorfall között lökdösték le a lépcsőn. Az egyetem előtt egy Perlstein nevű joghallgatót lelfoztak. Egyetlen zsidó hallgató se tudott lekollokválni.

A zsidó hallgatókat ért inzultus miatt Grosz György szigorló orvos és Goldmann István joghallgató felkereste Vargha Zsigmond rektort, akitől védelmet kértek. A rektor válaszában közölte, hogy feleltetelmazása van a kultuszminisztertől és az eszközei megvannak, hogy a zsidó egyetemi ifjúságot az inzultusoktól megvédje.

Amikor a téglá piros, a tal meg tehér és zöld

Daruvári sváb asszonyokat irredentizmussal vádolnak

Temesvár, december 18

Az unalom és a túlzott hivatali buzgóság sokszor viszi az embereket botorságokra. Így van ez a szörénymegyei Daruváron is, ahol nagy számban élnek svábok. Ezeknek régi időktől fogva szokasuk, hogy házaik falán a talpazatot zöld színre festik. A daruvári sváb asszonyok soha nem gondolták, hogy ebből kellemetlenségük származhatik, vagy különösen, hogy emiatt az irredentizmus államellenes vádjába keveredhetnek. És mégis megtörtént. A szemfüles daruvári csendőrök kisütötték, hogy a ház falának fehér színe, a

talpazat zöld és a járda köveinek piros színe — ha fordított sorrendben is — a magyar nemzeti színeket képviseli és ezért a sváb asszonyok állandó zaklatásoknak voltak kitéve. Schneider József tanár most ez ellen tiltakozott a szörényi prefektusnál, aki kioktatta a csendőröket, hogy hivatásukat másként gyakorolják és hagyják békében a sváb asszonyokat. Ha a lelkiismeret továbbra is háborgna, a daruváriak kénytelenek lesznek vagy házuk falát átmeszelní, vagy a köveket felszedni.

Méddig adómentesek az új házak

Megszüntette a pénzügyminiszter az eddigi bizonytalanságot

Bukarest, december 18.

Az ujonnan épült házak adómentességére vonatkozó törvény annyi átalakuláson ment keresztül, hogy a pénzügyi hatóságok sem voltak tisztában a törvény alkalmazásával. Ezt a bizonytalanságot szüntette meg most a pénzügyminiszterium rendelete, mely szerint minden új épület, még az ipari célokra használt épületek is, 10 évig adómentesek, ezt az adómentességet a rendes évi adófizetések alkalmával a bizottság állapítja meg — ha az adózó idejében beterjesztette erre vonatkozó deklarációját. — Az 1921-től, 1933 januárjáig készült épületek, valamint azok, amelyeket 1932-ben kezdtek építeni, de csak 1933-ban voltak lakhatók a 10 éves adómentességen kívül 5 esztendőig 50 százalékos és újabb 5 esztendőig 50 százalékos adókedvezményben részesülnek. Ezek a háztulajdonosok azonban szintén adóvallomást tartozniak benyújtani és az adókövető bizottság mentesíti őket az adó alól. A pénzügyigazgatóságon külön adókönyvet fektetnek le ezekről az épületekről. Az adókedvezményt senki sem élvezheti, ha azt az adókövető bizottság nem ismeri el. Abban az esetben, ha az adózó

adna be adóvallomást akkor, amikor letelt a kedvezmény 10 esztendeje s az első kategóriából átmegy a 75 százalékos kedvezményt élvező második kategóriába, a bizottság nem állapítja meg a kedvezményt. Eppen ezért mindenkinek érdeke, hogy vallomását idejében benyujtsa.

Bünt követ el minden olyan egyén,

akinek bárminemű csontfájdalmak vannak ha nem rendeli meg a páratlanul biztos gyógyhatású Moor fürdőiszapot, mely házilag is kényelmesen és könnyen elkészíthető. Gyógyít: rheumát, köszvényt, izomszűzot, farzsabát, csonttörést, vesebajt, gyomor és nőbetegségeket. A gyógyiszap postán is megrendelhető. A négy fürdésre elegendő hat kilódoboz ára nyomtatott használati utasítással 40 lej. — Megrendelhető: Ecsedy Károly fürdőtulajdonosnál a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel. Címe: Szalárd Bihar-megye.

Aikalmi vétel folytán

módomban áll az a'anti

versenyen kívüli olcsó árakban árusítani:

1 drb szalvéta	5 lei
1 drb törülköző	12 lei
1 drb pohártörő	10 lei
1 drb étkező abrosz	78 lei
1 hatszemélyes kávésgarnitúra	106 lei
1 mtr prima min teniszflanel	16 lei
1 mtr angol zefir	24 lei
1 mtr színes fehérnemű batiszt	20 lei
1 mtr prima flanel	24 lei
1 mtr mintás piké barchend	24 lei
1 mtr divatszövet	22 lei
1 mtr divatszövet 90 cm. széles	30 lei
1 mtr hibamentes crepdechine	64 lei
1 mtr színes piké barchend	30 lei
1 mtr rózsás flanel resztek	32 lei
1 mtr csikos zeir	10 lei
1 mtr színes bár ony	66 lei

Ezenkívül a raktaron lévő összes vásznak, damasztok, sifonok, puplinok is hasonló olcsó árban kerülnek eladásra.

Mivel nem ismerem minde vevőm címét

felkérem,

hogy jöjjön be hozzám és vásárlása alkalmából

vegye át az újévi

ajándéknaptárt

Minden csütörtökön nagy
maradék vásár

WITRAEL GÁBOR
ORADEA

Str. Avram Iancu 6 szám
Kossuth ucca

Megmérgezte magát pálinkával egy ember

Tegnap délután 3 órakor a mentők arról értesítették, hogy a Szilágyi Dezső ucca 6 számú ház kapualjában egy ember fektet eszméletlenül és minden bizonnyal megmérgezte magát, mert egy üres üveg fekszik mellette. A mentők a kózkórnázba szállították

az "öngyilkost" ahol kiderült, hogy valóban mérgezés történt, de alkohol-mérgezés.

Az üres üveg pedig, pálinkás üveg volt. Az "öngyilkos" egyébként Győri Sándornak hívják és valószínű, hogy — életben marad.

Tisztítani kell a járdákat

A nagyvárad rendőrkapitánya felhívja a ház- és üzlettulajdonosok figyelmét, hogy házaik, illetve üzleteik előtt a megfagyott ha-

vat takarítsák el. Aki a rendeletnek nem tesz eleget, azt 500 lejig terjedő pénzbírsággal sújtják.

Tömegesen lötték le a határátlépőket a Dnyeszteren

Tighinából jelentik: A határőrség jelentette a parancsnokságnak, hogy a Dnyeszter orosz partja felől több sortüzet hallottak az éjszaka. Ma reggel azután megállapították, hogy ismét több moldovai román akart átszökni a határon, de az orosz vörös határ-

őrök észrevették őket és sortüzet adtak le rájuk. Ugy látszik, hogy valamennyi menekült lelőtték, mert ma reggel a román határőrök igen sok holttestet láttak a Dnyeszter tulsó partján.

Nem halasztják el a választást

Bukarestből jelentik: A kormány hivatalos közleményt adott ki, amely szerint minden olyan hír, hogy a választás elmaradna, valótlán. A választást a király szerdára, december 20-ra rendelte el és így azt természetesen ezen a napon feltétlenül megtartják.

Bukarestből jelentik: Madgearu a lapokban nyilatkozatot adott le, amelyben azt állítja, hogy a kormány kétféle rendeletet küldött a prefektusoknak a választási kampány nyilatkozatában. Az egyik a hivatalos rendelet, amelyben a miniszter utasította a prefektusokat, hogy minden eszközzel őrizzék meg a választások tisztaságát. A másik azonban egy bizalmas rendelet, amely részletes utasításokat tartalmaz arra vonatkozólag, hogyan kell a kormány győzelmét biztosítani. Most Duca miniszterelnök kommunikében cáfolja és rágalomnak minősíti azt az állítást. Kijelentette, hogy a kormány csak egy körrendeletet adott ki, azt, amelyben a leghatározottabban utasítja közegeit, hogy a választások tisztasága felett a legnagyobb eréllyel őrködjenek.

Ugy látszik — mondja Duca — hogy a nemzeti parasztpárt annak idején két körrendeletet adott, egy nyilatkozatot és egy titkosat és most hasonló manipulációval akarják megvádolni a kormányt is, amely ezt az állítást mint inszINUÁCIÓT visszautasítja.

Bukarestből jelentik: A választások előtti utolsó vasárnap a propagandagyűlések jegyében telt el. A liberális párt propagandagyűlésén Duca miniszterelnök mondott beszédet, aki hivatkozott arra, hogy már júniusban megmondotta, hogy az ősszel ő kerülnek uralomra. Határozottan kijelentette ezt, mert ismerte a közvélemény hangulatát. Hangoztatta, hogy a kormány a király és a nép bizalmából került az ország élére. Nem ad programot, hanem kijelenti, hogy teljes erővel küzdeni fog a gyűlölet nacionalizmusa ellen és nem engedi meg sem a jobb sem a baloldali szélsőségek zavargásait.

A nemzeti parasztpárt gyűlésén Madgearu, majd Maniu Gyula mondtak beszédet. Maniu hangoztatta, hogy a párt alkotmányreformot kíván, mert az emberek és az egész társadalom nagy változásokat ment keresni és a mai idők szelleme feltétlenül megkívánja az alkotmányreformot. Ezután a

revíziós törekvésekről beszélt Maniu és kijelentette, hogy a párt elítél minden igyekezetet, amely a békeszerződések és az országhatárok megváltoztatására irányul. Románia emberáldozattal szerezte meg mai területét és abból egy talpalatnyit sem enged. A gyűjtőhangú beszéd nagy meglepetést keltett, mert Maniutól szokatlan a heves temperamentum ilyen fokozott megnyilvánulása.

Színház és mozi

Kedden délután 4 órakor: Nagy gyermek előadás. **Emil és a detektívek**. 10 és 17 lejés helyárakkal.

Kedden este fél 9 órakor: Nagy bucsu-előadás. **A pénz nem minden**. Az egész társulat bucsuja Nagyvárad közönségétől. Rendes helyárakkal.

Filmpalace: Zsaroló.

Heyman-színház: Szökött fegyveres vagyok.

FILMPALACE

Ma kedden premier

Zsaroló

Főszerepben:

JOAN BENNET, MIRNA LOY

APROHIRDETÉSEK

Károly! Beteg vagyok, ezért nem megyek. Teréz.

Megbízható bejárót keresek déli társulatához. Krámer, Zöldfa ucca 14 sz. Jelentkezés d. u. 4—5-ig

Ugyes 13 éves kislány ajánlunk könyveket nagyobb helyre esetleg gyermek mellé. Címek a kiadókba kér.

Állást kaphat: 4 kefégyármunkás, 1 fogtechnikus, 1 oncoláló, 1 egyenruha szabó, 3 spólnőző leány, 4 szövő, 6 iparostanuló. Munkaközvetítő. Tel. u. 2.

Zárt ajtók mögött folyik az anyagyilkos Zemplén Dénes tárgyalása

Drámai szembesítés a 15 éves fiu és László villanyszerelő között

Budapest, december 17.
— **men, László Andor, a koronatanú kihallgatá-**
men, László Andor, a koronatanú kihallgatá-
sa következik. A tanu többszöri szövegére
nem jelentkezik. Az elnök erre elrendeli elő-
vezetést, de a tanu közben mégis előkerült.
László teljesen igénytelen külsejű, alacsony
fiatalos, 39 éves férfi.

Elmondja, hogy 1929 nyarán ajándékozta
valaki Zemplénének, hogy szeressen villanyt.
Mikor megjelent, Zempléné igen szívélyesen
fogadta, érdeklődött életkörülményei felől.
Ezután többször is dolgoztatott és elvitte a
Kató házát is. Jó viszonyba kerültek, rá-
bízták Zemplénére édesanyja 18 ezer pengő
értékesítését értékesítés végett. Később
egy követelésnek a behajtását is az asszony
ra bízta. Zempléné nem tudta el a pénz-
ről, mire elhagyta a viszony. Az elnök kérde-
zi a villanyszerelőt, hogy benső vi-
szony lett volna közöttük. Mára 9 óra után so-
hasem maradt ott, nem oltották le a vi-
lanyt és az a bizonyos tűrdőszobai csőkele-
t nem zárt le úgy, amint a fia elmesélte.
Ő vigasztalta az asszonyt, aki vállára borulva
sirt fia rosszassága miatt.

— Egyikben kártyáztunk. Dénes csak-
nak nevezett. Figyelmeztettem, hogy ilyen ne
mondjon, mert ez becsületsértés. Erre a fia
arcul ütött.

— Zempléné vagy túl engedékeny, vagy
túl szigorú volt a fiához. Zempléné többször
kék foltokat mutatott testén, azaz, hogy fia
megverte. "Meglátod még Marianosztrára ke-
rülisz" — mondta egyszer Dénes anyjának.
Az asszony nem akarta a tétetbe adni magát,
mert mint mondotta, nem tudna elszakadni
tőle.

— Miért akarták a fiút tébolydába vi-
ni. — Lérdi az elnök.

a lakást feldúlva mindent törve, zúzva ta-
a lakást feldúlva mindent törve, zúzva ta-
lálham. Az anya azt a felvilágosítást adta:
"Dénes nagyon dühös volt, ő törte össze a
butorokat. Akkor volt szó tébolydába szállí-
tásáról. A műhelyemet azért rendeztem be
Zemplénénél, hogy követeléseim egy részét
legalább leírjuk.

Ezután elmeséli Zemplénének egy ön-
gyilkossági kísérletét az Erzsébet-hidon, me-
lyet ő akadályozott meg. Ez akkor volt, ami-
kor sorra járták a szerkesztőségeket, hogy
forje ellen cikkeket helyezzenek el ami nem si-
került. Arról is tud, hogy Zempléné egy
szendőrőrmesterrel házasságra akart lépni, de
a parti a végleges iszákossága miatt vissza-
ment.

Most Dénes végzetes hazatérésére tér
át a tanu. Az asszony örömmel fogadta fiát.
Dénes másfél méteres vasdorongot talált az
udvaron és megkérdezte tőle trefásan, hogy
ha ezzel egy embert, vagy állatot fejbeuj-
tanának meghalna-e. Leintetem, hogy ilyet
ne beszéljen. A szövegére kijött Zempléné.
"Látod Kató szereti szüleit". — mondotta a
fiának. "Kató rendes házasságból való". —
felelte Dénes. Az anyja ezután jóságos ha-
gon beszélt hozzá és régi újságból felolvasta
neki válása körülményeit. "Apád nem ismer
el fiának. Válassz! Vagy maradj nála, vagy
nálam, de ne pendliedél". — mondotta neki.
Később veszekedés zajára mentem be. Zemp-
léné azzal fogadott: "Lehet, hogy félóra
mulva már halott leszek."

"Miért egy félóra múlva! Lehet, hogy
már egy negyedóra múlva — kiáltotta Dé-
nes feléje. Másnap megtörtént a tragédia.

Az elnök szembesítésre szólítja a vádlot-
tat, aki indulattól remegő hangon kiáltja a
László felé:

— Amit ön elmondott, negyedrésze sem
igaz. Lehet, hogy a sárga regényeken olvasta.
Nem mondtam Marianosztrát és rem fenye-
gettem anyámat a negyedórával. Nem igaz,
hogy este 9 óra után nem volt nálunk. 11-kor
is ott laktam és csak egyszer szerelt villanyt.
Nem mondtam azt, hogy Kató rendes ház-
asságból való. Ilyet nem mondhattam, mert
nem is érthetek ilyesmihez.

László arcára kiül a fia iránt érzett ob-
lenszenv és úgy kiáltja:

— Hazug!

Az elnök rendreutasítja. Bár a védő el-
lenzi, a tanut megesketik vallomására, mire
a védelem semmisségi panaszt jelent be. A
tárgyalás folytatását rendeli el az elnök, de
zárt jelleggel.

A dési ügyészség fogházából

Megszöktek, de elfogták a le- tartóztatott vasgárdistákat

Bukarest, december 18.
A dési ügyészség fogházából 27 vas-
gárdista, köztük Radulescu tanár és Vasile
Cluj ügyvéd megszöktek és Kolozsvár re-
re

vették útjukat. A szökés után azonnal moz-
gosították a csendőröket és rendőröket és sa-
került 21-et közülük ismét letartóztatni. A
többi hat elmenekült.

Keresik, de nem találják a Földközi-tenge- ren kényszerleszállást végzett repülőgépet

Marseille, december 18.
A Marseille és Algir között a tengeren
kényszerleszállást végzett repülőgépet még
mindig nem sikerült megtalálni. A repülőgép
rádióan állandóan segélykérő jeleket ad le.
Legutóbb azt közölték, hogy hallják már a

segítségre siető hajók szirénájának bugáját,
de a hajó még nem érkezett oda. Marseille-
ből az éjszaka folyamán két hadihajót küld-
tek a tengeren hánódó repülőgép segítségé-
re, de az éjszaka folyamán még nem találták
meg.

Letartóztatták O'Duffy tábornokot Dublinban Hadbíróság előtt felel az ir kékinges vezér terrorcselekményeiért

Dublin, december 18.
A kékinges ir fascisták vasárnap Dub-
linban gyűlést tartottak, amelynek első szó-
nokja O'Duffy tábornok, a kékingesek vezére
volt. Alig kezdett a tábornok a szónoklatba,
amikor a gyűlés ajtajában erős rendőri ké-
szültség jelent meg, a kijáratokat elállták és

a gyűlést feloszlatták. O'Duffy tábornok me-
nekülni próbált, a rendőrség azonban elfogta
és letartóztatta.

A letartóztatott nemzeti szociálista ve-
zért katonai bíróság elé állítják és a terror-
ellenes törvény alapján ítélik meg felette

Véres összeütközés Csi- kágóban az ukránok és kommunisták között

Husz verekedő életveszélyesen megsebesült
az uccai harcban

Csikágó, december 18.
A Csikágóban élő ukránok vasárnap dél-
előtti nagyszabású uccai tüntetéseket rendez-
tek Szovjetországnak és a kommunizmus el-
len. Az ucca-demonstrációk során a csikágói
kommunista szervezet tagjai megtámadták a
tüntető ukránokat. A két ellentábor között
heves küzdelem támadt, amely később való-
ságs közeli harcra fajult. A kommunista

tégladarabokat és palackokat hajigáltak az
ukránok felé, akik revolverlövéssekkel vála-
szoltak. A rendőrség csahamar megjelent a
küzdelem színhelyén, de csak nagy erőfeszí-
téseken árán tudta meggátolni a véres vereke-
dést. Az összetűzésnek 20 életveszélyesen se-
besült áldozata van. A rendőrség számos le-
tartóztatást eszközölt.